

miasto szczęśliwe

**Festiwal Sztuki i Społeczności
maj–sierpień 2016**

Współpraca, uczestnictwo, wolność, demokracja, wartości obywatelskie, niwelowanie podziałów społecznych – wszystkie te tematy nabierają ostatnio szczególnego znaczenia w wymiarze zarówno lokalnym, jak i globalnym. Właśnie tym wartościom poświęcony jest Festiwal Miasto Szczęśliwe, którego pierwsza edycja, zorganizowana przez Teatr Powszechny, wpisywała się w plany warszawskiego Zintegrowanego Programu Rewitalizacji Pragi. Tytułem festiwalu nawiązujemy do głośnej książki Charlesa Montgomery'ego, w której zajmuje się on tym, jak miasto, jego organizacja i infrastruktura wpływają na jakość i styl życia mieszkańców. Festiwal Miasto Szczęśliwe to również nowy model dialogu ludzi sztuki i społeczności lokalnej. Inicjatywa wynikła z chęci pogłębienia współpracy publicznych instytucji kultury, organizacji pozarządowych oraz rozmaitych grup artystycznych i mieszkańców Pragi. W ramach działalności teatru stworzony został szeroki program działań artystyczno-obywatelskich, którego realizacja przypadła na okres od maja do sierpnia 2016 roku. Ważną rolę podczas współpracy odegrali tacy partnerzy teatru, jak: Stowarzyszenie Komuna//Warszawa, Stowarzyszenie Pedagogów Teatru LUB/LAB, Fundacja Strefa WolnoSłowa, organizacje działające na ulicy Żąbkowskiej i Targowej (Fundacja Nadaye, Koneser, Fundacja XIX Dzielnica Kultury, Stowarzyszenie Hokuspokus, Fundacja Zmiana) oraz duże warszawskie instytucje: Teatr Baj, Sinfonia Varsovia, Goethe-Institut i Program 11 Polskiego Radia.

Miasto Szczęśliwe ma charakter międzynarodowy – w pierwszej edycji udział wzięli artyści i działacze społeczni nie tylko z warszawskiej Pragi, ale także z Niemiec, Belgii, Francji, Włoch i Austrii. Ponadnarodowe partnerstwo sprzyja wymianie bogatych doświadczeń i wartości obywatelskich, których wspieranie jest niezbędne wobec wyzwań rewitalizacyjnych Warszawy. Ideą jest zatem z jednej strony czerpanie

z dorobku zagranicznych instytucji, z drugiej zaś – umacnianie więzi z nimi i artystyczno-społeczna kooperacja na wielu polach, która pozwoli rozwiązać konkretne problemy. Wychozimy bowiem z założenia, że kultura powiązana ze sprawną edukacją i animacją społeczną jest jednym z najistotniejszych narzędzi rozwoju demokratycznego społeczeństwa.

Program festiwalu realizowany był wokół trzech głównych tematów (rewitalizacja, różnorodność kulturowa, uczestnictwo), każdorazowo konfrontując ze sobą działania artystyczne, społeczne i edukacyjne. Miasto Szczęśliwe nie skupiało się wyłącznie na krytyce sytuacji zastanej, celami były pozytywna współpraca i promowanie działań na najwyższym poziomie artystycznym, podejmujących jednocześnie istotne tematy społeczno-polityczne. Z kolei na poziomie animacji i aktywizmu obywatelskiego projekt dowartościowywał inicjatywy włączające szerokie grupy mieszkańców miasta w działania na rzecz wspólnego rozwoju dzielnicy/miasta/kraju. Szczególne znaczenie ma fakt inicjowania projektu w lokalnym obszarze Teatru Powszechnego, na terenie warszawskiej Pragi, czyli dzielnicy z jednej strony dotkniętej dużą liczbą problemów rozwojowych, a z drugiej – zamieszkiwanej przez zwarte struktury społeczności lokalnej o ogromnym, ale często niedocenianym potencjale.

Niniejsza publikacja stanowi podsumowanie pierwszej edycji festiwalu. Opisane są w niej zarówno wydarzenia artystyczne, jak i projekty społeczne i edukacyjne, na które zaprosiliśmy naszych widzów. Idea festiwalu wpisuje się w naszą wizję teatru publicznego, skoncentrowanego na działalności nie tylko stricte artystycznej, ale też społecznej i obywatelskiej. Wizję instytucji, która staje się miejscem dyskusji na gorące tematy, spotkań i wymiany myśli; zadaje pytania o otaczającą nas rzeczywistość, jak również o rolę sztuki w kształtowaniu tej rzeczywistości.

Collaboration, participation, freedom, democracy, civic values, eliminating social divisions – all these subjects have been recently gaining special importance, both on local and global scale. These are the values behind the Happy City Festival, the first edition of which, organised by the Powszechny Theatre, became part of the Integrated Revitalisation Programme of the Praga District. The name of the festival refers to the popular book by Charles Montgomery on how cities, the way they are organised, and their infrastructure affect the quality and style of life. The Happy City Festival is also a new model for the dialogue between the people of arts and local communities. The initiative arose from the desire to deepen the collaboration between public cultural institutions, NGOs and various artistic groups, and the residents of Praga. A broad programme of artistic and civic actions was formed by the Theatre, which were then carried out between May and August 2016. An important role in this collaboration was played by partners of the Theatre, such as: Komuna//Warszawa Association, LUB/LAB Theatre Educators Association, Strefa WolnoSłowa Foundation, organisations active in the area of Żąbkowska and Targowa Streets (Nadaye Foundation, XIX Dzielnica Kultury Foundation, Hokuspokus Association, Zmiana Foundation) and larger Warsaw institutions: Baj Theatre, Sinfonia Varsovia, Goethe Institut and Polish Radio 2.

Happy City is an international festival – the first edition was attended by artists and social activists not only from the Warsaw District of Praga, but also from Germany, Belgium, France, Italy and Austria. Transnational partnership encourages the exchange of valuable experiences and civic values which must be supported in view of the challenges associated with the revitalisation of Warsaw. Therefore, the idea is on one hand to draw on the achievements of foreign institutions, and on the other, to strengthen the bonds with them and foster civic and

artistic cooperation in numerous fields to solve specific issues. We start from the assumption that culture, related with efficient education and community animation, is one of the key tools promoting the development of democratic societies.

The programme of the Festival was carried out around three core subjects (revitalisation, cultural diversity and participation), in each case confronting artistic, social and educational activities. Happy City did not focus solely on criticising the existing situation, but its goal was to stimulate positive cooperation and activities at the highest artistic level, touching vital socio-political issues. In turn, at the level of community animation and activism, the project showed appreciation to initiatives engaging broad groups of city residents in actions for the general benefit of the district/city/country. Of particular importance is the fact that the project was initiated in the locality of the Powszechny Theatre in the Warsaw District of Praga, which on one hand is affected by numerous developmental problems, and on the other, it is inhabited by tightly-knit local community structures with enormous, often underestimated potential.

This publication serves as a summary of the first edition of the Festival. It includes all the artistic, social and educational projects to which we invited our viewers. The idea behind the Festival closely fits our vision of a public theatre focused not only on strictly artistic, but also social and civic projects. A vision of an institution serving as a place for discussing important issues and exchanging ideas, a meeting space, and an institution asking questions about the world that surrounds us and the role of art in the process of creating it.

6 rewitalizacja
revitalisation

33 różnorodność
diversity

57 uczestnictwo
participation

rewitalizacja
revitalisation

Rewitalizacja starych, często zniszczonych przez wieloletnie zaniedbania, dzielnic niesie więc ze sobą nadzieję na poprawę warunków bytowych mieszkańców, ale też uzasadnione obawy o gentryfikację przestrzeni miejskiej. W ramach festiwalu interesowało nas jednak inne podejście do tego zagadnienia – poprzez tak zwane projekty miękkie rozważaliśmy możliwość rewitalizacji przestrzeni społecznej, relacji między miastem a mieszkańcami.

Centralnym elementem działań było otwarcie na Pradze Ogrodu Powszechnego, który stał się nie tylko obszarem promocji działań ekologicznych, ale przede wszystkim miejscem spotkań lokalnej społeczności i agorą, w której powstawać mogą oddolne inicjatywy (społeczne, kulturalne i mikroprzedsiębiorcze). W ramach pierwszych działań inicjujących aktywność ogrodu odbyły się debaty wokół tematów odpowiedzialności lokalnych społeczności za miasta, w których one żyją, oraz możliwych nowych form demokracji bezpośredniej (działania te miały także charakter interwencji artystycznych: Some use for your broken clay pots Christophe’a Meierhansa), a ekologiczny aspekt ogrodu promowany był poprzez działania muzyczne (koncerty i warsztaty), m.in. Wiedeńskiej Orkiestry Warzywnej. Zaprezentowane zostały też polskie spektakle – Kłęski w dziejach miasta w reż. Weroniki Szczawińskiej z Teatru im. Bogusławskiego w Kaliszu i Biała siła, czarna pamięć w reż. Piotra Ratajczaka z Teatru Dramatycznego im. Aleksandra Węgierki w Białymstoku. Imprezami towarzyszącymi były debaty i wykłady.

The process of revitalising old districts, often decayed due to many years of negligence, brings hope of improvement for their residents in terms of quality of life, but also leads to concerns about gentrification of urban space. However, in relation to the festival, we were interested in a different approach to this issue. By means of so-called “soft projects”, we considered the possibility of revitalizing social space and the relationship between the city and residents. The key point of these actions was the opening of the Powszechny Garden, which became not only a venue for promoting environmental projects, but also a meeting space for the local community and an centre for organising grassroots initiatives (civic, cultural and micro-entrepreneurial). The inaugural projects of the Garden were debates on the responsibility of local communities for their cities and the possible forms of direct democracy (these actions also had the nature of artistic interventions: Some use for your broken clay pots by Christophe Meierhans), while the environmental aspect of the Garden was promoted through music (performances and workshops), featuring artists such as the Vienna Vegetable Orchestra. Polish theatre performances were also involved; *Kłęski w dziejach miasta* (Defeats in the History of the City), dir. by Weronika Szczawińska (Wojciech Bogusławski Theatre in Kalisz) and *Biała siła, czarna pamięć* (White Power, Black Memory), dir. by Piotr Ratajczak (Aleksander Węgierko Drama Theatre in Białystok). The event was supplemented by discussions and lectures.

Ogród Powszechny to wspólna inicjatywa Teatru Powszechnego i Strefy WolnoSłowej realizowana przy ogromnym wsparciu Goethe-Institutu. W ciągu kilku miesięcy działalności ogród stał się miejscem dyskusji, wymiany wiedzy, doświadczeń i umiejętności oraz miejscem wypoczynku. Miejscem, w którym uprawiano rośliny i uczono się, jak zmieniać najbliższą okolicę. Jak zazielenić otaczającą nas w mieście betonową kostkę, jak nie tylko wnieść do naszego otoczenia więcej zieleni, ale i sprawić, że stanie się ono inspirujące i zachęcające do wspólnych działań sąsiedzkich, do aktywnego życia we wspólnocie, do dbania o ludzi i miejsca w naszym otoczeniu. Ogród Powszechny to propozycja nowej organizacji społecznej, gdzie poziom rozwoju kraju nie jest mierzony czynnikiem PKB, tylko na wzór Bhutanu – wskaźnikiem szczęścia jego mieszkańców, gdzie przestrzeń miejska wpływa na dobre relacje między mieszkańcami, sprzyja rozwojowi i wymianie myśli.

Ogród Powszechny stał się również przestrzenią, gdzie można kwestionować utarte schematy i sposoby myślenia o funkcjonowaniu dzisiejszego społeczeństwa i gdzie przedstawiane były alternatywne formy ekonomii czy polityki miejskiej. Ogród stworzył okazję do rozmowy na temat nowych praktyk życia we wspólnocie. Poprzez działania artystyczne i wspólne tworzenie ogrodu budujemy nową agorę, gdzie dzięki wspólnemu uprawianiu roślin, rozmowie i działaniom artystycznym zastanawiamy się nad tym, jak miejsce, w którym żyjemy, jego architektura i rozplanowanie przestrzenne wpływają na nasze relacje z otoczeniem, na uczestnictwo w życiu publicznym i we wspólnocie sąsiedzkiej. Co chcielibyśmy zmienić w mieście, w debacie publicznej, w organizacji społecznej i jak możemy sami wpłynąć na tę zmianę nawet poprzez małe działania w naszej okolicy?

The Powszechny Garden is a joint initiative of the Powszechny Theatre and Strefa WolnoSłowa with generous support of the Goethe-Institut. Within a few months, the Garden became a place for discussion, exchange of knowledge, experience and skills, and leisure. It is a place for cultivating plants and learning how to transform the neighbourhood; how to introduce greenery among the city's concrete landscape – not only by making it greener, but also more inspiring and encouraging to take part in collaborative community projects, leading an active life in the community and caring for the people and places in the neighbourhood. The Powszechny Garden is a proposition of a new community organisation where the level of development is measured not by GDP but the happiness index, like in Bhutan, where the city space has an influence on good relations between residents, fostering development and exchange of ideas.

The Powszechny Garden has also become a space where you are free to question the prevalent patterns and ways of thinking about the functioning of modern societies, and where you could find out about alternative forms of economy or urban policy. The Garden has given us a chance to talk about new ways of living in a community. Through artistic projects and collaborative work, we are building a “new agora” where, through cultivation of plants, dialogue and artistic activity, we think about how the place where we live, its architecture and spatial planning affect our relationship with the environment and our participation in the public life and neighbourhood community. What would you like to change in the city, in the public debate, or in the structure of society, and how can you influence this change, even through smaller initiatives in our area?

Ogród Powszechny The Powszechny Garden

Some use for your broken clay pots

koncepcja, realizacja i wykonanie: Christophe Meierhans
 dramaturgia: Bart Capelle /
 konsultacja: Rudi Laermans /
 doradcy: Anne-Emmanuelle Bourgaux (ULB), Rudi Laermans (KU), Jean-Benoît Pilet (ULB), Dave Sinardet (VUB) /
 konstytucjonalista: Anne-Emmanuelle Bourgaux / scenografia: Sofie Durnez /
 koncepcja i projekt graficzny publikacji: The Theatre of Operations / ilustracje: Nuno Pinto Da Cruz / koprodukcja: Kaaitheater (Bruksela), Workspace Brussels, Vooruit Arts Centre (Gandawa), Teatro Maria Matos (Lizbona), BIT Teatergarasjen (Bergen), Kunstenfestivaldesarts (Bruksela) /
 produkcja: Mokum / partnerzy: Komisja Wspólnoty Flamandzkiej i Rząd Flandrii

Demokracja przestała działać? Nad tym problemem Christophe Meierhans, osiadły w Brukseli szwajcarski muzyk i performer, postanowił pochylić się wraz z grupą politologów i konstytucjonalistów. Efektem badań jest projekt nowej konstytucji – spisane w 350 paragrafach zasady funkcjonowania społeczeństwa i państwa, w których odnajdziemy inspiracje m.in. greckim modelem ostracyzmu. Some use for your broken clay pots to wykład o podstawach proponowanych przez Meierhansa i jego współpracowników zmian w życiu politycznym i społecznym. Wykład ten, od początku prowadzony w dialogu z publicznością, z czasem zmienia się w pełną pułapek grę, dzięki której w nowym świetle zobaczymy polityczne zasady rządzące dziś światem zachodnim.

Wiedeńska Orkiestra Warzywna

Orkiestra Warzywna z Wiednia to wyjątkowe doświadczenie dźwiękowe. Wiedeński kolektyw, złożony z profesjonalnych muzyków, ale i artystów wywodzących się z innych dziedzin sztuki, na każdym kroku podkreśla równościowy i demokratyczny charakter przedsięwzięcia. Każdy członek grupy ma taki sam wpływ na repertuar i oprawę wieczoru; równe są też zobowiązania przy każdorazowym przygotowywaniu muzycznych instrumentów, pracy nad ich udoskonalaniem, a także gotowaniu dla publiczności zupy – co jest ważnym elementem każdego koncertu grupy.

Wiedeńska Orkiestra Warzywna udowadnia, że marchewka, por, liście kapusty i dynie wystarczą, aby zbudować świat muzyczny pełen niuansów – od dyskotekowych bitów po sztukę polifonii.

skład: Jürgen Berlakovich, Nikolaus Gansterer, Susanna Gartmayer, Barbara Kaiser, Matthias Meinharter, Jörg Piringner, Ingrid Schlögl, Ulrich Troyer, Tamara Wilhelm, Martina Winkler

Kłęski w dziejach miasta

reżyseria: Weronika Szczawińska /
tekst i dramaturgia: Agnieszka
Jakimiak / kostiumy i aranżacja
przestrzeni: Dagny Szwed /
muzyka: Krzysztof Kaliski /
projektowanie dźwięku: Maciej
Szymborski / instrumenty: Krzysztof
Kaliski, Maciej Szymborski / autor
zdjęć: Bartek Warzecha / inspicjent:
Agnieszka Kasprzak / asystent reżyserki:
Jacek Jackowicz / obsada: Natasza
Aleksandrowitch, Jacek Jackowicz,
Ewa Kibler, Kama Kowalewska, Marcin
Trzęsowski, Izabela Wierzbicka

Kłęski w dziejach miasta to wyprawa w głąb katastrofy – a raczej czterech katastrof. To muzyczny reportaż z czterech miast, które być może są jednym miastem. Spektakl Teatru im. Wojciecha Bogusławskiego, inspirowany m.in. Niewidzialnymi miastami Italo Calvino, jest próbą poetyckiej diagnozy rzeczywistości, w której przeszłość i przyszłość oświetlają się nawzajem, a to, co znane, przybiera nieznaną formę. To sceniczny koncert na szóstkę aktorów i dźwięki czterech kłęsk – teatralne odsłuchiwanie miejskiej przestrzeni. Pośród katastrof, plag i epidemii autorki i autorzy spektaklu poszukują historycznych fundamentów teraźniejszości oraz budulca dla miasta, które mogłoby być.

Biała siła, czarna pamięć

Punktem wyjścia do przedstawienia Biała siła, czarna pamięć jest książka – zbiór reportaży Marcina Kąckiego. Nie jest to jednak adaptacja, wiernie przeniesienie bohaterów i sytuacji zebranych przez dziennikarza. Książki tej twórcy nie traktują jako prawdy objawionej. Spektakl nikogo nie osądza ani nie ocenia. Przedstawia racje, przygląda się postawom i stawia pytania, np. o to, co my byśmy wtedy zrobili. Co my powiedzielibyśmy młodemu neofaszyście malującemu na murze ten dziwny znak, o którym miejscowy prokurator napisał, że jest to „symbol szczęścia”? A może to wszystko nieprawda. Medialny spisek. Nagonka. Może Białystok to nie jest stolica antysemityzmu i kibolskich porachunków, ale naprawdę miasto pełne miłosierdzia, perła wschodu, Wersal, wielokulturowa, otwarta, zielona i przyjazna metropolia. Może tak. A może nie. W teatrze nie powinno być łatwych pytań ani tym bardziej łatwych odpowiedzi.

reżyseria i opracowanie muzyczne:
Piotr Ratajczak / scenografia i kostiumy:
Matylda Kotlińska / adaptacja: Piotr
Rowicki / ruch sceniczny: Arkadiusz
Buszko / konsultacje autorskie: Marcin
Kącki / inspicjent: Jerzy Taborski
obsada: Justyna Godlewska-
Kruczkowska, Aleksandra Maj, Bernard
Bania, Rafał Olszewski, Paweł Pabisiak
(gościnnie), Piotr Szekowski, Michał
Tokaj (gościnnie)

Konieczna jest zmiana mentalności i bardziej kompleksowe myślenia o zieleni w mieście. Przyzwyczailiśmy się do myślenia o mieście w kategorii budynków i infrastruktury, pomiędzy którymi zieleni może się zmieścić (albo i nie). A przecież miasto to przestrzeń dla ludzi, to przestrzeń do mieszkania, zaś naturalnym krajobrazem do życia człowieka, jest krajobraz zielony.

debata

Jakiej zieleni potrzebuje Praga?

Punktem wyjścia do debaty o zieleni na Pradze był ogród społecznościowy powstający przy Teatrze Powszechnym. Mimo że na terenie Pragi i w jej najbliższych okolicach położonych jest kilka dużych parków, wciąż brakuje zieleni wokół kamienic i na ulicach. Wycinka istotnej części parku na Michałowie oraz brak włączenia nowych nasadzeń podczas remontu ulicy Targowej wywołały niezadowolenie po stronie lokalnych mieszkanki i mieszkańców. Praga potrzebuje więcej zieleni.

Warsztat nakierowany był na zmapowanie przestrzeni na terenie Pragi (lub szerzej: na terenie objętym rewitalizacją), które mogłyby zostać zamienione w przestrzeń zieloną. Próbowaliśmy odpowiedzieć na pytanie, gdzie mogłyby się pojawić takie rozwiązania, jak: ogrody wertykalne, ogrody społecznościowe, zielone dachy, parkiety, parki kieszonkowe, łąki kwietne, ogródki działkowe, wielofunkcyjna przestrzeń rekreacyjna (np. Błonia Stadionu Narodowego).

prowadzenie: Joanna Erbel (Fundacja Blisko)
zaproszeni goście: Michał Olszewski – zastępca prezydenta m.st. Warszawy / Monika Domanowska – Zarząd Dróg Miejskich / dr hab. Beata J. Gawryszewska – Katedra Sztuki Krajobrazu, SGGW w Warszawie / Marzanna Pogłód-Kisielewska – Miasto Jest Nasze / Krzysztof Michalski – PSM Michałów

Udział społeczności jest bardzo ważny. Każde drzewo powinno mieć swojego opiekuna.

Ale dotyczy to wszystkich form zieleni – ludziom należy dać możliwość opiekowania się przyrodą. Ale nie wychodząc z gotową inicjatywą, ale zapraszając i ucząc.

Zieleń to nie są drzewa. Zieleń to nie są kwiaty, ani krzewy stawiane w donicach na chodnikach.

Zieleń miejska to jest przestrzeń, to są metry, hektary i kilometry kwadratowe, które powinny być zielone. Zieleń miejska to proporcja pomiędzy terenami zabudowanymi a niezabudowanymi, która powinna być odpowiednia.

Zieleń miejsca, to obszary zieleni nieurządzonej, swobodnie się rozwijającej, w których to obszarach mieszkańcy i mieszkanki powinni mieć możliwość spontanicznej kreacji własnej.

Miejskie ogrodnictwo w Warszawie. Od ogródków działkowych po ogrody społecznościowe

prowadzenie: Joanna Erbel (Fundacja Blisko)
zaproszeni goście: Alicja Borkowska – Strefa WolnoSłowa, Ogród Powszechny / Jacek Grunt-Mejer – koordynator ds. rewitalizacji / Paulina Jeziorek – Wspólny Ogród SDK / Wojciech Zabłocki – burmistrz dzielnicy Praga-Północ / przedstawiciele ogrodu społecznościowego Motyka i Słońce

Punktem wyjścia do debaty był ogród społecznościowy powstający przy Teatrze Powszechnym. Nowy ogród społecznościowy jest dobrą okazją, żeby zastanowić się nad przyszłością miejskiego ogrodnictwa w Warszawie, które obecnie obserwujemy w dwóch formach – ogródków działkowych oraz nowo powstających ogrodów społecznościowych.

W ramach dyskusji szukaliśmy sposobu powiązania działań starych działkowiczek i działkowiczów z aktywnością podejmowaną przez osoby skupione wokół nowych ogrodów społecznościowych. Na ile są to oddzielne wobec siebie działania, a na ile można je traktować jako dwie strony tego samego zjawiska? Jaka jest przyszłość miejskiego ogrodnictwa? Na ile to jest wyłącznie moda, a na ile alternatywa dla pozyskiwania żywności dla mieszkanki i mieszkańców miast? Czy ogródki działkowe mogą być istotnym źródłem pożywienia dla warszawianek i warszawiaków? Oraz czy miejskie ogrodnictwo może się stać jednym z głównych trendów rozwoju zieleni w stolicy, czy jednak nie pasuje do wizji #ZielonejWarszawy? Czy miejskie ogrody tak jak parki mogą się stać przestrzenią rekreacji? Jakie znaczenie dla lokalnej społeczności mają tworzenie ogrodów i ochrona ogródków działkowych? Gdzie powinny się pojawiać nowe ogrody społecznościowe?

Filozoficzny ogród grecki – alternatywa dla agory?

Przywykliśmy do opinii, że w antycznej Grecji nie było ogrodów lub że miały one znaczenie drugorzędne. Jeśli weźmiemy pod uwagę tradycję literacką, słowo „ogród”, znane z tak zwanego ogrodu Epikura, nie występuje w eposie Homera. Nie znaczy to jednak, że nie ma innych słów, które zbliżają nas do pojęcia ogrodu filozoficznego. Znamy ich wiele: „aloes”, „alsos”, „kepos”, „lejmon”... Wszyscy słyszeliśmy o ogrodzie Hesperyd, Kalipso, króla Alkinoosa, a może nawet o ogrodzie Adonisa...

Często kojarzymy Greków z narodzinami agory, centralnego miejsca w mieście, gdzie ludzie zbierali się, aby rozmawiać. Zastanówmy się, jaka jest zależność między tymi dwiema przestrzeniami? Zachęcenie do przejścia na zewnątrz, musimy zapomnieć o murach naszych miast, ich ustalonym miejscu i tym, co drzemie w ich strukturze. Miasto jako agora, którą bierzemy za formę „uniwersalnego przebiegu wydarzeń” obiektywizuje nasze myśli. Musimy ponownie ustanowić to, co wydaje się konieczne, ruch na zewnątrz, żeby wyjść z agory, wyjść do ogrodu/kepos. Epikur uczył, że całe bogactwo natury zawiera się w małym zamknięciu. τὰς φύσιος δ' ὁ πλοῦτος ὄρον τινὰ βαιὸν ἐπίσχει. Pojęcie granicy ogrodu należy więc całkowicie przemyśleć, nie jest to bowiem linia podziału, tylko ruchomy horyzont.

różnorodność
diversity

Ta część programu została zbudowana wokół najgorętszego i kontrowersyjnego tematu w debacie publicznej. Prezentacje artystyczne skupiły się wokół dwóch spektakli Maxim Gorki Theatre z Berlina – sceny, która w ostatnich latach koncentrowała się na prezentacji problemów i wyzwań, jakie niesie ze sobą funkcjonowanie wielokulturowego społeczeństwa niemieckiego w XXI wieku. Teatr zaprezentował Common Ground w reż. Yael Ronen i In unserem Namen w reż. Sebastiana Nüblinga. Prezentacje te wpiły się także w rocznicę podpisania między stolicami Niemiec i Polski umowy o współpracy, a dla obu scen były pierwszym etapem przygotowywanego od dłuższego czasu planu współpracy. Część społeczna tej odsłony programowej skupiła się wokół działań prowadzonych w ramach projektu ATLAS, współprowadzonego przez Strefę WolnoSłową – paneuropejskiego programu artystycznego skoncentrowanego na kwestii włączania uchodźców w wybranych miastach Europy w działania społeczne. W ramach projektu zaprezentowano działania warsztatowe i spektakle m.in. z Włoch, Francji i Belgii.

This part of the programme was formed around the hottest and the most controversial topic in the public debate. The artistic presentations were centred around two performances by the Maxim Gorki Theatre of Berlin, whose attention in recent years has been focused on showcasing the problems and challenges of the multicultural society in 21st century's Germany. The Theatre performed Common Ground, dir. by Yael Ronen and In unserem Namen, dir. by Sebastian Nübling. These performances seemed very fitting on the anniversary of the cooperation agreement between Warsaw and Berlin, and for both these theatres it was the first stage of a cooperation plan, which has been in the works for quite some time. The social aspect of the programme was focused on the ATLAS Project, carried out jointly with Strefa WolnoSłową; it was a pan-European artistic programme centred around the issue of involving refugees in social activities in selected European cities. The project included workshops and performances from Italy, France, Belgium and more.

Common Ground

reżyseria: Yael Ronen /
scenografia: Magda Willi / kostiumy:
Lina Jakelski / video: Benjamin Krieg
dramaturg: Irina Szodruch / muzyka:
Nils Ostendorf / obsada: Vernesa
Berbo, Niels Bormann, Dejan Bućin,
Mateja Meded, Jasmina Musić, Orit
Nahmias, Aleksandar Radenković

Jugosławia – kraj, który zniknął pośród bratobójczych wojen lat 90. Po raz drugi od 1914 roku Sarajewo stało się centrum tych niekończących się do dziś konfliktów. Wielu uciekło do Berlina: dla pracy, schronienia, innego życia. Jak ci berlińczycy widzą jugosłowiański konflikt z dzisiejszej perspektywy? Jak dzieci sprawców i ofiar tej wojny współistnieją w Berlinie?

Tytułowa Common Ground to wspólne sedno, fundament, na którym stoimy. W swoim projekcie Yael Ronen gromadzi aktorów, którzy do Berlina przybyli z Belgradu i Sarajewa, Nowego Sadu i Prijedoru. Jak wygląda ich „wspólna ziemia”? Spektakl przygotowany został przez zespół na podstawie doświadczeń wspólnej wyprawy do Bośni, odbytych tam spotkań z ekspertami i członkami rodzin aktorów. Teatr staje się przestrzenią dyskusji o winie i karze, o przebaczeniu i zapominaniu – z pełną świadomością istnienia uprzedzeń, stereotypów i przeciwstawnych narracji.

In unserem Namen

Podopieczni Elfriede Jelinek rozpoczynają się od gorzkiej konstatacji: „Żyjemy, żyjemy”. Tekst dramatu stanowi reakcję noblistki na tragedię, która rozegrała się w 2013 roku u wybrzeży śródziemnomorskiej wyspy Lampedusa, a osią centralną jest chór uchodźców opisujących swój ratunek. Inspiracją jest chór z Błagalnic Ajschylosa, greckiego dramatu opisującego rozterki obywateli Argos, stojących przed wyborem wzięcia w obronę błagających o azyl 50 kobiet z Egiptu lub odmowy tego azylu celem uniknięcia konfliktu z ich prześladowcami. Chór mówi głosem tych, którzy nie mają swojej reprezentacji, którzy stają się „innymi”, przemilczanymi przez bojaźliwe media i polityczny aparat. To przeciw tym „innym” budujemy mury i zasieki, używamy wojskowych technologii do topienia statków oraz kreujemy nowe zasady, zgodnie z którymi poszukiwanie schronienia i obrony traktowane jest jako przestępstwo. Czy zdajemy sobie sprawę z takiego biegu wydarzeń? Czy wiemy, jakie decyzje podejmowane są w naszym imieniu?

reżyseria: Sebastian Nübling /
współpraca reżyserska, przygotowanie
chóru, muzyka: Lars Wittershagen /
tekst: Sebastian Nübling, Ludwig
Haugk i Julia Pustet na motywach
„Błagalnic” Ajschylosa, „Podopiecznych”
Elfriede Jelinek, 42. Sesji Komisji
Wolności Obywatelskich Bundestagu
oraz oryginalnych tekstów aktorów /
scenografia: Magda Willi / video:
Jesse Jonas Kracht / kostiumy: Ursula
Leuvenberger / dramaturgia: Ludwig
Haugk / współpraca dramaturgiczna,
research: Julia Pustet / obsada: Maryam
Abu Khaled, Ayham Majid Agha, Tamer
Arslan, Elmira Bahrami, Vernesa Berbo,
Karim Daoud, Marina Frenk, Mateja
Meded, Cynthia Micas, Orit Nahmias,
Tim Porath, Dimitrij Schaad, Hasan
Taşgin, Thomas Wodianka, Mehmet
Yilmaz

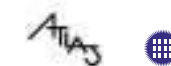
Deportacja

tekst: Tomasz Gromadka /
reżyseria: Agata Dyczko /
live video: Marek Płuciennik
obsada: Karolina Adamczyk, Eliza
Borowska, Grzegorz Artman, Michał
Czachor, Mateusz Łasowski

Lingwistyczno-groteskowa sztuka o uchodźcy, którego los jest nieunikniony – ma zostać deportowany z ośrodka detencyjnego w Lesznowoli do swojego kraju. A recepcja jego strauumatyzowanej osoby wśród Polaków waha się pomiędzy rewolucyjnym entuzjazmem a makabrycznym kołtuństwem.

ATLAS
projekt międzynarodowy
International Project

Cztery miasta: Warszawa, Paryż, Antwerpia, Bolognia. Ponad 100 osób pochodzących z ponad 20 krajów świata – obywatele Europy, nowo przybyłych, uchodźców, migrantów, imigrantów drugiego i trzeciego pokolenia. ATLAS to atlas bez skali, w którym indywidualne, często bliskie nam i codzienne zdarzenia, opisy przestrzeni dzieciństwa i wspomnienia istotnych momentów z życia przeplatają się z ważnymi wydarzeniami z historii najnowszej oraz opowieściami uchodźców, którzy na scenie sami mówią o tym, co ich spotkało.

W ramach międzynarodowego projektu pokazaliśmy w Teatrze Powszechnym spektakle Strefy WolnoSłowej, Cie Check Points z Paryża, kunstZ z Antwerpii i Cantieri Meticci z Bolonii – grup teatralnych, które od lat zajmują się pracą z migrantami i uchodźcami. Na potrzeby projektu we wszystkich zespołach powstały przedstawienia oparte na kilkumiesięcznej pracy teatralnej pomiędzy migrantami a seniorami.

Wydarzenia teatralne i muzyczne były okazją do dyskusji nad kwestiami zbiorowej pamięci, wspólnoty, rasizmu, migracji i polityki integracyjnej poszczególnych krajów Europy. Wszystko ukazane zostało przez pryzmat indywidualnych historii osób, które musiały się zmierzyć z podróżą do Europy bądź podzieliły się w spektaklach swoimi doświadczeniami z czasów niepokoju politycznych.

Festiwal był punktem kulminacyjnym międzynarodowego przedsięwzięcia Strefy WolnoSłowej History ATLAS Under Construction, którego finałem, w grudniu 2016 roku, będzie stworzenie ATLAS-u historii on-line, inspirowanego monumentalnym atlasem Mnemosyne Aby'ego Warburga.

Four Cities: Warsaw, Paris, Antwerp, Bologna. Over 100 people from over 20 countries of the world – citizens of Europe, newly arrived, refugees, migrants, immigrants of the second and third generation. ATLAS is an atlas without a scale where individual, often deeply personal and everyday events, descriptions of childhood spaces and memories of important days of life are intertwined with crucial events of recent history and the stories of refugees who describe their experiences on stage.

This international project involved performances of Strefa WolnoSłowa, Cie Check Points of Paris, kunstZ of Antwerp and Cantieri Meticci of Bologna – theatre groups which have been engaged in working with migrants and refugees for many years. For the purposes of the project, all these teams staged performances based on several months of theatre work between migrants and seniors.

Theatrical and musical events were an excellent opportunity to discuss such issues as collective memory, community, racism, migration and integration policies of individual European countries. All this was shown from the angle of individual stories of people who faced a long journey to Europe or shared their experiences from the time of political turmoil.

The Festival was the culmination of an international project called History ATLAS Under Construction organised by Strefa WolnoSłowa, the finale of which, to be held in December 2016, involves the creation of an online History ATLAS inspired by Aby Warburg's monumental Mnemosyne.

Atlas uchodźczy

Wykład poświęcony był podstawowym założeniom i inspiracjom powstającego atlasu uchodźczego. Poznaliśmy kolejne motywy, które znalazły swoje miejsce w finalnej wersji atlasu, a także wysłuchaliśmy teoretycznych rozważań nad podstawowymi pojęciami wyznaczającymi horyzont projektu History Atlas Under Construction Strefy WolnoSłowej. Nie zabrakło także opowieści o Aby Warburgu – głównej postaci stojącej za pomysłem na stworzenie atlasu o aktualności i historii migracji.

Baran

„Baran” to słowo kurdyjskie. Znaczą: deszcz.
Deszcz oczyszcza, odświeża, tworzy NOWE.

Tak jak grupa, której kompozycje są nowymi aranżacjami utworów muzyki perskiej i kurdyjskiej. Baran tworzą artyści o różnym pochodzeniu kulturowym i doświadczeniach muzycznych. Na inauguracji festiwalu ATLAS grupa zagrała oryginalne kompozycje wraz ze standardami muzyki Bliskiego Wschodu i dawnego imperium perskiego.

Walking in your shoes

Walking in your shoes to spotkanie kilkunastu osób w labiryncie małych pokoi. Nikt tu nikogo nie zna, nikt o nikim nic nie wie. Kim są? Co tu robią? Czego się boją? Czy boją się spojrzeń nieznanym? Bicia ich serc? Boją się oddychać? Chcieliby, żeby wszystko było łatwiejsze?

reżyseria: Greet Vissers /
muzycy: Alec De Bruyn, Cornel Coca,
Reindert Swaegers / choreografia:
Marjolein Elsink / film: Salvador
Gieling / scenografia: Katrijn Baeten /
kompozycja muzyczna: Alec De Bruyn /
kierownik techniczny: Stijn Gruppung /
producent: Freija Bosmans
na podstawie tekstów: Johna Maxwella
Coetzeego, Medhata Mohsena
obsada: Dara Sheikhi, Enrica
Camporesi, Karolina Maruszak,
Lamine Diouf, Leila Ahmadi, Laetitia
Keim, Louie Hashem, Mellany Banis,
Mohamed Daman El Haimoud, Mustafa
J. Aldoujaily, Osama Abo Amro,
Rasim Asan, Saif Salloomi, Shirzai
Khalilullah, Tawfeeq Al-Najafi, Thiruja
Vasantharajah

Umrzeć za życie

reżyseria: Osama Abo Amro /
współpraca: Enrica Camporesi
obsada: Osama Abo Amro, Fahad
Jabbar Atiyah Al-Azzawi, Tawfeeq
Younus Al-Najafi, Mustafa Jawad
Aldoujaily, Saif Salloomi Sarhan Alhilali,
Mahmood Alrawi, Karolina Maruszak,
Mohamed Dahman El Haimoud,
Mohamed Louai Hashem, Dara Sheikhi

Międzynarodowa konferencja prasowa z fałszywymi doniesieniami staje się sceną makabrycznego tańca – tańca śmierci. Każdy etap życia to narodziny; życie i śmierć tracą znaczenie w ciągłej i nieskończonej powtarzalności. Trzeba podjąć ważną, rozpaczliwą decyzję: umrzeć za życie.

Spektakl Umrzeć za życie wyreżyserowany został przez Osamę Abo Amro, syryjskiego reżysera pochodzącego z Aleppo, który dotarł do Belgii, gdzie uzyskał azyl polityczny. Przyjechał do Antwerpii zeszłej wiosny i przez kilka miesięcy mieszkał w ośrodku dla uchodźców w Kapellen. Tam poznał sześciu innych uchodźców oczekujących na azyl, którzy przyłączyli się do pracy nad spektaklem. We wrześniu 2015 roku grupa weszła w skład kunstZ Academy, gdzie dostała wsparcie przy produkcji spektaklu.

Narysowałam więcej, niż tu widać

Jak działa pamięć – co pamiętamy, o czym zapominamy? Jak ze skrawków pamięci i wspomnień odtworzyć znajome miejsca, ludzi, emocje? Impulsem do stworzenia spektaklu stały się wydarzenia ostatniego roku związane z przybywaniem do Europy uchodźców i z reakcjami naszego społeczeństwa na ten fenomen. Jak to się stało, że zapomnieliśmy, iż sami byliśmy uchodźcami i musieliśmy uciekać przed wojną czy prześladowaniami? Inspiracją do pracy wielopokoleniowej grupy Strefy WolnoSłowej, w której spotkali się uchodźcy, migranci i Polacy, była książka „Pamiętam, że...” Georges’a Pereca, fragmentaryczna opowieść o Paryżu, przywołująca wspomnienia, drobne zdarzenia z życia codziennego, miejsca i historie, których nie znajdziemy w podręcznikach historii, ale które w istotny sposób tworzyły tkankę codzienności.

reżyseria: Alicja Borkowska /
opieka artystyczna: Paweł Łysak /
teksty: Tomasz Gromađka, Katarzyna
Mazur, Artur Pałyga, Przemysław
Pilarzki / muzyka: Ray Dickaty /
choreografia: Aleksandra Bożek-
Muszyńska, Katarzyna Stefan /
wizualizacje: Maria Porzyc / produkcja:
Weronika Chinowska, Magdalena
Duszyńska-Łysak
obsada: Teresa Ferraris, Viera
Hres, Anton Snotau, Veranika
Los, Jolanta Pacewicz, Barbara
Bernard, Alejandra Castelblanco,
Krystyna Gielecińska, Aliaksandra
Shapialevich, Izabella Pietura, Kamilla
Tantashaeva, Barbara Herman, Alma
Sarahi, Tashi Woetsang, Fenglan Xu,
Darinka Nedeljkovic, Yona Aloewie,
Dia Anggraini Martin, Małgorzata
Zagajewska, Elżbieta Mazur, Justyna
Laskowska-Otwinowska, Magdalena
Andrzejewska, Abdellah Yamani, Yu
Koyanagi, Vita Shkaraban, Olivia
Klochko, Mamadou Ba, Andrzej
Krzymowski, Magdalena Derrien, Reza
Samadzadeh, Marta Szepietowska,
Bartłomiej Smoleński, Szymon Barzyc,
Thomas Hildenbrand, Magdalena
Zawadzka, Karolina Soja, Iryna
Kovalchuk, Maria Roguska, Monika
Śliwińska, Bogdan Melniczuk, Tatiana
Roslyak

To, co skrywamy

reżyseria: Hélène Capelle, Alice Thalamy, Linda Fahssis / muzyka: Anita Traoré / video: Jibbé Poggi / współpraca: Pietro Floridia, Alek De Bruyn, Reindert Swaegers, Paweł Mościcki, Weronika Chinowska
obsada: Ludivine Bah, Johanna Camara, Dorette Guibado, Julien Eugène, Mathieu Eugène, Aurore Nguidjol, Aude Hurlot, Aurélie Hurlot, Antony Nelzy, Yohan Padel, Manjita

„Jedną z podstawowych cech zjawiska imigracji jest to, że przyczynia się ono do ukrywania prawdy o samym sobie. Nikt nie wie – ani sami imigranci, ani kraje pochodzenia, ani społeczeństwa przyjmujące imigrantów. Nikt nie wie, a raczej nie chce wiedzieć, czy imigracja jest stanem trwałym, czy tymczasowym. (...) Nikt nie chce przyznać, że imigracja jest często definitywnym przesiedleniem”. – Abdelmalek Sayad, socjolog

Dziesięć młodych osób podąża śladami rodziców i dziadków, odtwarzając fragmenty ich historii oraz wspomnień, które próbuje ubrać w słowa i obrazy. Wspólnie ludzie ci analizują odziedziczoną spuściznę. W którym momencie została ona przerwana? Dlaczego młodzi Francuzi o obcych korzeniach tak niewiele wiedzą o sobie samych? W jakim stopniu milczenie rodziców zaważyło na procesie integracji? Poszukiwanie własnych korzeni staje się swoistą zabawą w wymyślanie rodowodu, która łączy strzępy wspomnień z duchami z kraju pochodzenia.

Podaj dalej

Jak poznać, że to, co się dzieje, jest snem? Dlaczego na warszawskiej Pradze mieszka tylu rzemieślników? Czy romans z obcym, innym musi być naznaczony przemocą? A może każda relacja miłosna niesie w sobie pierwiastek zła? I kim są Loldiers of Odin?

Utworem przewodnim „Podaj Dalej – teatralnej platformy wymiany technik” w reż. Seana Palmera jest „Sen nocy letniej” Williama Szekspira. Efektem pracy będzie ruchome dzieło, stworzone przez siedem młodzieżowych grup teatralnych, które podczas miesięcznych spotkań wymieniały się technikami i inspiracjami. Projekt umożliwił spotkanie młodych ludzi w wieku 15–19 lat pochodzących z różnych środowisk. Przedsięwzięcie jest intensywnym doświadczeniem, w trakcie którego młodzi ludzie znajdujący się w rozmaitych sytuacjach życiowych pracują z użyciem metod performatywnych, by uczyć się komunikacji, dialogu i szerszego patrzenia na rzeczywistość społeczno-kulturową oraz konfrontować różnorodne doświadczenia.

reżyseria: Sean Palmer / dyrektor artystyczny: Dawid Żakowski / opieka artystyczna: Daniel Brzeziński, Nela Brzezińska, Karolina Dziełak, Urszula Hajdukiewicz, Roman Holc, Kasia Jarczak, Kamil Polański, Kacper Poszytek, Anna Schmidt, Sebastian Świąder, Maciej Tomaszewski, Zofia Wronka / koordynacja: Karolina Dziełak

Psst cisza! / Powiedziałem... milczeć!

dzieło zbiorowe Cie CK Points
opieka artystyczna: Linda Fahssis
/ autorzy projektu: Hélène Capelle,
Chawki Derbel, Linda Fahssis, Alice
Thalamy / video: Jibbé Poggi /
choreografia: Flora Rogeboz / muzyka:
Anita Traoré

Spektakl jest przedsięwzięciem interdyscyplinarnym, poświęconym zagadnieniom przekazu i pamięci w doświadczeniu migracyjnym we Francji.

Opierając się na badaniach terenowych, grupa teatralna CK Points, rezydująca w Collège des Bernardins, zmierzyła się z biografiami trzech osób pochodzących z Kolumbii, Algierii i Maroka, które przyjechały do Francji przed 30 laty w celach zarobkowych. Troje bohaterów charakteryzuje głęboki związek zarówno z krajami pochodzenia, gdzie dorastali, jak i z Francją, gdzie osiedli i założyli rodziny. Łączą ich też przemilczanie kwestii związanych z kulturą, którą wypierają, i skrywanych różnic. Pomiędzy dwoistością i wewnętrznymi konfliktami bohaterowie opowiadają o bólczkach migrantów i ich dzieci, o pokoleniu zawieszonym pomiędzy przeszłością i teraźniejszością. Wychodząc od osobistych historii i posługując się fragmentami dzieł literackich, analizuje się procesy przekazu kulturowego i kształtowania złożonej tożsamości. Odnosząc się do ostatnich wydarzeń, sztuka łączy surowy język, teksty pisane, nagrania archiwalne i utwory muzyczne.

Akrobaci

Gdyby życie przypominało popis cyrkowca, to na czym by on polegał? Co się dzieje z równowagą psychiczną Palestyńczyka, który wciela się w postać Żyda, który z kolei wciela się w postać nazisty? Czy sztuka jest zdolna uratować duszę? Czy może raczej skórę? A może nie ratuje ani jednej, ani drugiej? Historia podobna jest do toru kolejowego czy do koła (roweru)? To tylko niektóre z pytań zawartych w spektaklu grupy teatralnej Cantieri Meticci, zainspirowanym opowiadaniem Nathana Englandera o mieszkańcach pewnej żydowskiej wioski, którzy w czasie drugiej wojny światowej podejmują śmiałą próbę ocalenia życia, udając akrobatów cyrkowych. Próby do spektaklu odbywały się w formie otwartych warsztatów teatralnych z grupą Cantieri Meticci.

dramaturgia i reżyseria: Pietro Floridia /
asystenci reżysera: Alice Marzocchi,
Francesco Simonetta / muzyka: Alessia
di Eugenio, Antonio Masella, Enrico
Calvalieri, Filippo Bonazza, Gianluca
Nicola Di Fiore, Giuseppe Scuccimarra /
inspicjent: Angela Sciavilla /
scenografia: Luana Pavani, Davide
Sorlini / kostiumy: Cristina Gamberini
obsada: Abrham Tesfai, Alessia Del
Bianco, Antar Marincola Arianna
Bartolucci, Karen Boselli, Matteo Miucci,
Michele Dore, Moussa-Molla Salilh,
Natalia De Martin, Nicola Gencarelli,
Ossama Karamane, Sanam Naderi,
Valentine Grana, Younes El Bouzari,
Youssef El Gahda

uczestnictwo
participation

Część programu koncentrowała się na uczestnictwie instytucji kultury w budowaniu społeczności lokalnej. Ważnym wydarzeniem w tym okresie była Otwarta Ząbkowska, czyli kontynuacja i rozwinięcie projektu koordynowanego przez Teatr Powszechny w 2015 roku we współpracy z praskimi organizacjami. W formule wakacyjnego i dostępnego dla wszystkich festiwalu dzielnicy ta część programu skupiła się na budowaniu przy udziale zaproszonych artystów i mieszkańców Pragi poczucia dumy i przynależności do społeczności lokalnej, a także wspieraniu prorozwojowej aktywności społecznej. W realizację poszczególnych punktów programu zaangażowały się stowarzyszenia działające wokół ulicy Ząbkowskiej. Nowością była pula środków przeznaczonych na mikrogranty (tak zwane projekty podwórkowe). W działania społeczne wpisały się też dwa projekty artystyczne realizowane w kontekście dzielnicy i jej mieszkańców przez zaproszonych do współpracy artystów, Agnieszkę Błońską i Wojciecha Blecharza, zainteresowanych projektami w przestrzeni miejskiej powstającymi we współpracy z mieszkańcami. Agnieszka Błońska zrealizowała spektakl Praskie Si-Fi, dla którego punktem wyjścia były wywiady z mieszkańcami Pragi. Wojciech Blecharz stworzył PARK-OPERĘ, czyli napisaną specjalnie na potrzeby festiwalu operę, której akcja w całości rozgrywała się w parku Skaryszewskim. Z kolei Komuna//Warszawa przygotowała projekt dedykowany ulicy Lubelskiej, zatytułowany Szczęście na Pradze. Teatr we współpracy z Programem 11 Polskiego Radia zrealizował słuchowisko na żywo – przeznaczoną dla dzieci i młodzieży Kotkę Brygidy Joanny Rudniańskiej. Stowarzyszenie Pedagogów LUB/LAB odbyło z mieszkańcami cykl warsztatów i pokazów w ramach Najmniejszego Teatru Świata, powołującego miniteatry w pudełkach, które każdy mógł animować. Propozycję mobilnego teatru podwórkowego stworzył też stołeczny Teatr Baj.

This part of the programme focused on the participation of cultural institutions in the process of building local communities. An important event during this time was *Otwarta Ząbkowska (Open Ząbkowska)* – a continuation and expansion of a project coordinated by the Powszechny Theatre in 2015 in collaboration with other organisations from Praga. This part of the programme, in the form of an open holiday street festival, focused on building a sense of pride and belonging to the local community among the invited artists and residents of the Praga District, and promoting development oriented social activity. Various associations active in the region of Ząbkowska Street were engaged in the organisation of specific items on the agenda. A new feature was a pool of resources assigned to micro-grants (“backyard projects”). Social activities also involved two artistic projects fitting into the context of the District and its residents, created by two invited artists, Agnieszka Błońska and Wojciech Blecharz, who are interested in urban space projects created in collaboration with the population. Agnieszka Błońska organised a performance called *Praskie Si-Fi (Praga Sci-Fi)*, starting with interviews of Praga residents. Wojciech Blecharz wrote *PARK-OPERA*, an opera created specifically for the Festival, whose plot took place entirely in the Skaryszew Park. On the other hand, Komuna//Warszawa prepared a project dedicated to the Lubelska Street, titled *Szczęście na Pradze (Happiness in Praga)*. In collaboration with Polish Radio 2, the Theatre organised a live radio play for children and youth based on *Kotka Brygidy (Brygida’s Kitty)* by Joanna Rudniańska. The LUB/LAB Theatre Educators Association organised a series of workshops and performances with the residents as part of the World’s Smallest Theatre, where mini-theatres were formed in boxes anyone could animate. The Baj Theatre from Warsaw created another proposition of a mobile “backyard theatre.”

Praskie Si-Fi

reżyseria: Agnieszka Błońska /
dramaturgia: Joanna Wichowska /
światło i projekcje: Artur Sienicki /
asystent reżysera: Tomasz Żebrowski /
inspicjent: Kuba Olszak
obsada: Roza Mierzicka, Grzegorz
Artman, Michał Jarmicki, Kazimierz
Wysota

Director – Agnieszka Błońska /
Drama – Joanna Wichowska / Light
and Projections – Artur Sienicki /
Assistant Director – Tomasz Żebrowski /
Stage manager – Kuba Olszak
Cast: Roza Mierzicka, Grzegorz Artman,
Michał Jarmicki, Kazimierz Wysota

„Nie tak dawno, dawno temu i w nie tak odległej galaktyce, tuż obok... Na planecie bazarów, kapliczek, metra, stadionu, teatru...”

Czas zmian. Czas chaosu. Czas realizacji śmiałych wizji, podszytych beznadziejnymi pytaniami. Rewitalizacja postępuje, fasady kamienic nabierają świeżości, a pan Józek się wyprowadza.

Zanim Praga przeniesie się do przyszłości – zanim odbędzie się Wielka Reanimacja / Reaktywacja / Rewizja lub Wielki Retusz – jest jeszcze czas, by zapytać o koszty ponoszone w imię „lepszego jutra”. Teraźniejszość jest niepewna. Przeszłość jest falsyfikowana. Przyszłość jest źródłem lęku, wszystko może się zdarzyć. Tymczasem już dzisiaj, jak mówi jedna z praskich kioskarek: „Praga to jest jedno wielkie science fiction”.

Czemu i komu służy teatr w miejscu takim jak Praga? Pełni wątpliwości, natrętnie szukając odpowiedzi na pytanie, co robić (i czy w ogóle robić), artyści praskiego Teatru Powszechnego zastanawiają się nad losem Pragi, możliwymi scenariuszami rewitalizacji oraz własnym udziałem w zachodzących procesach gentryfikacyjnych.

Spektakl skonstruowany na podstawie rozmów z mieszkańcami Pragi oraz aktorami Teatru Powszechnego, z elementami science fiction i wishful thinking.

Not so long ago, in a galaxy not so far away, very close by... On a planet of marketplaces, chapels, underground trains, a stadium, a theatre...

A time of changes. A time of chaos. A time to fulfil bold ideas, streaked with the impotence of questions. The revitalisation goes on, the facades of old buildings are getting a refreshed look, and old Joe is moving out.

Before Praga moves into the future – before the great Reanimation / Reactivation / Revision / Retouch – there is still time to ask about the costs paid in the name of a “better tomorrow.” The Present is uncertain. The Past is falsified. The Future is a source of fear, since anything can happen. Meanwhile, as one of the local newsagents says, “Praga is like a huge science-fiction story.”

Whom and what can benefit from a theatre in a place like Praga? Full of doubts, persistently searching for an answer to the question of what to do (an whether to do anything at all), the artists of Praga's Powszechny Theatre wonder about the fate of their district, the possible scenarios of the revitalisation, and their own participation in the currently occurring process of gentrification.

The performance is based on discussions with Praga residents and artists of the Powszechny Theatre, sprinkled with a bit of science fiction and wishful thinking.

PARK-OPERA

koncepcja, reżyseria i muzyka: Wojtek Blecharz / scenografia: Nawer / lektor: Krystyna Czubówna / kostiumy: Konrad Parol / video: Michał Januszaniec / obsada: Barbara Kinga Majewska – głos / Bartek Wąsik – toy piano / muzycy Sinfonia Varsovia: Paweł Szczepański – waltornia, Magdalena Wąs – waltornia, Jakub Waszczeniuk – trąbka, Mariusz Opaliński – puzon, Andrzej Tomczok – trąbka, Marek Żwirdowski – puzon oraz Dorota Koziańska, Monika Pasiecznik, Anna Radziejewska / aktorzy: Paulina Holtz i Grzegorz Falkowski oraz wolontariusze, publiczność, biegacze i miłośnicy parku Skaryszewskiego

Conception, Direction and Music: Wojtek Blecharz / Performance Design: Nawer / Announcer: Krystyna Czubówna / Costumes: Konrad Parol / Video: Michał Januszaniec / Cast: Barbara Kinga Majewska – Voice / Bartek Wąsik – Toy Piano / Sinfonia Varsovia Musicians: Paweł Szczepański – French Horn, Magdalena Wąs – French Horn, Jakub Waszczeniuk – Trumpet, Mariusz Opaliński – Puzon, Andrzej Tomczok – Trumpet, Marek Żwirdowski – Trombone and Dorota Koziańska, Monika Pasiecznik, Anna Radziejewska / Actors: Paulina Holtz and Grzegorz Falkowski, and volunteers, the audience, runners and enthusiasts of the Skaryszew Park.

PARK-OPERA, chociaż nie jest wystawiana w teatrze operowym, zawiera wszystkie elementy typowe dla swojego gatunku: śpiewaczkę, chór, balet, orkiestrę, scenografię, arię, recytatyw, lornetkę do podglądania, żywe zwierzęta na scenie, a nawet koncert fortepianowy. PARK-OPERA skomponowana jest na brzmienie i przestrzeń części parku Skaryszewskiego znajdującej się w pobliżu Teatru Powszechnego.

Opera od zarania dziejów była formą eksperymentalną, łączącą w sobie różne gatunki i dziedziny sztuki. Słowo „opera” w języku włoskim oznacza „pracę”. PARK-OPERA to praca nad dźwiękiem, praca o dźwięku i poprzez dźwięk, opera o słuchaniu, wsłuchiwanie się w środowisko, muzykę parku i miasta. Librettem opery staje się park Skaryszewski i jego naturalne brzmienie.

Każde przedstawienie potrwa około 1,5 godziny. Widzowie będą mogli poruszać się po przestrzeni PARK-OPERA swobodnie, podążając za wskazówkami umieszczonymi na mapie, którą można będzie otrzymać w trzech różnych punktach parku Skaryszewskiego.

PARK-OPERA, although not staged in an opera house, features all the typical elements of its kind: a singer, a choir, a ballet performance, an orchestra, stage design, an aria, a recitative, viewing binoculars, live animals on stage, and even a piano concert. PARK-OPERA was composed to match the sound and space of the Skaryszew Park, located in the vicinity of the Powszechny Theatre. From the very beginning, opera has been an experimental form, which combines various genres and fields of art. The word “opera” in Italian means “work.” PARK-OPERA refers to work on sound, work about sound and through sound, an opera about listening, hearing the sound of the environment, the park and the city. The Skaryszew Park and its natural tone become the libretto of the opera. Each performance takes approximately 1.5 hours. The viewers will be able to move freely around the space of PARK-OPERA, following the instructions given on the map available in three different places of the Skaryszew Park.

Otwarta Ząbkowska

W połowie lipca 2016 roku wystartowała druga edycja festiwalu Otwarta Ząbkowska. Wydarzenie jest realizowane w ramach miejskiego Zintegrowanego Programu Rewitalizacji we współpracy Teatru Powszechnego z praskimi animatorami, artystami, klubami i organizacjami pozarządowymi, Muzeum Warszawskiej Pragi, Centrum Praskim Koneser i Campus Warsaw.

Otwarta Ząbkowska to zapoczątkowana w 2015 roku formuła działań artystycznych, która wynikała z potrzeby zmanifestowania przez praskie środowiska twórcze swojej obecności, przypomnienia, że rewitalizacja Pragi zaczęła się od ich pojawienia się na Pradze blisko 20 lat temu. Zamknięta dla ruchu drogowego ulica Ząbkowska po raz kolejny stała się deptakiem i sceną, a sąsiadujące z nią podwórka, placówki i zaułki – teatrem, pracownią, klubem poetyckim, miejscem zabawy, ale przede wszystkim spotkaniem. Pierwsza edycja pokazała, że otoczenie ulicy Ząbkowskiej potrafi współpracować i aktywnie współuczestniczyć w działaniu.

Festiwal był jednym z najciekawszych wydarzeń w stolicy tego lata – wydarzeniem interdyscyplinarnym, angażującym rozmaite dziedziny sztuki: literaturę, muzykę, film, sztuki plastyczne i wizualne, teatr i kulinaria. Wpisany w lokalny charakter i uzupełniony o różnorodne działania, warsztaty edukacyjne, artystyczne i hobbystyczne, happeningi i akcje w przestrzeni jedynej takiej ulicy w Warszawie, pozwolił upomnieć się o Pragę, wskazując na jej niezwykle rolę w miejskiej tkance stolicy.

The second edition of the Otwarta Ząbkowska (Open Ząbkowska) was launched in mid-July. The event is a part of the city's Integrated Revitalisation Programme, organised by the Powszechny Theatre in collaboration with animators, artists, clubs and NGOs from Praga, the Warsaw's Praga Museum, the Praga Koneser Centre and Campus Warsaw. Otwarta Ząbkowska is a form of artistic activity launched in 2015, arising from the need to manifest the presence of the Praga's artistic community, reminding that the revitalisation of Praga was initiated by their arrival nearly twenty years ago. The Ząbkowska Street, closed to traffic, for the second time turned into a promenade and a stage, while the neighbouring yards and alleys became a theatre, a poetry club, a playground, and primarily a meeting place. The first edition proved that the neighbourhood of the Ząbkowska Street can be an active co-participant and collaborator.

The Festival was one of the most interesting events in Warsaw this year, involving a mixture of disciplines and engaging various fields of art: literature, music, film, visual arts, theatre and cooking. Fitting in the local character and complemented by various activities, educational, artistic and hobby workshops, happenings and performances in the only such place in Warsaw, it helps us stand up for Praga, showing its unique role in the urban fabric of our Capital.

Kotka Brygidy

słuchowisko

tekst: Joanna Rudniańska / adaptacja: Paweł Sztarbowski / reżyseria: Paweł Łysak / realizacja: Andrzej Brzoska / muzyka: Ray Dickaty i chór Warsaw Improvisers Orchestra
obsada: Roza Mierzicka, Julia Wyszyńska, Grzegorz Artman, Mateusz Łasowski / chór mieszkańców Pragi: Magdalena Derrien, Barbara Herman, Yu Koyanagi, Darinka Nedeljkovic, Justyna Otwinowska, Jolanta Pacewicz, Aliaksandra Shapialevich, Kamilla Tantasheva, Małgorzata Zagajewska, Bartłomiej Smoleński

Kotka Brygidy to poetycka opowieść o warszawskiej Pradze w czasach drugiej wojny światowej widzianej oczyma wrażliwej dziewczynki, Heleny. Jest to również zapis przesiedlenia praskich Żydów do getta i pustki po wielokulturowej, wieloreligijnej Warszawie.

„W powieści tej jest wiele prawdziwych historii. Ale pomysłem, początkiem była jedna – pewien mężczyzna woził tramwajem swoją córeczkę po warszawskim getcie i mówił jej: «Patrz i zapamiętaj to, co widzisz». Usłyszałam to po 50 latach z ust tej właśnie dziewczynki na kasecie nagranej przez Fundację Shoah Stevena Spielberga” – mówiła autorka. Właśnie ów walor dokumentalnej opowieści połączonej z fantasmagorycznymi wyobrażeniami dziecięcej wyobraźni jest największą siłą książki.
współpraca: Program II Polskiego Radia, Muzeum Warszawskiej Pragi.

Radio Szczęście na Pradze

projekt Komuny//Warszawa

Projekt internetowego programu radiowego opierał się na zbieraniu dźwięków, głosów, opowieści, szeptów, krzyków, szmerów, hałasów, melodii, piosenek – wszystkiego, co dało się usłyszeć o szczęściu na Pradze.

Polki i Polacy to chyba najbardziej narzekający ludzie na świecie. Komuna//Warszawa chciała jednak dowiedzieć się, co ich cieszy i sprawia im przyjemność.

LUB/LAB

Pracownia Małego Teatru

Zespół animatorów Stowarzyszenia Pedagogów Teatru przez trzy tygodnie pracował z poznanymi na podwórkach dziećmi organizując dla nich rozmaite działania i angażując je we wspólne budowanie teatrów pudełkowych oraz konstruowanie nowych mini-spektakli opartych o ich własne opowieści. Pod koniec działań, 30 i 31 lipca 2016, zorganizowany został Wielki Finał Małego Teatru, podczas którego zaangażowane dzieci mogły przedstawić efekty swojej pracy.

Inspiracją do działań w ramach Pracowni Małego Teatru była tradycja teatru obwoźnego, japoński teatr ilustracji Kamishibai oraz Mobilna Szkoła – narzędzie pracy street-workerów działających na podwórkach Pragi Północ. Mały Teatr łączył w sobie zarówno różne formy opowiadań, storytellingu, a także pracy lalkarskiej i działań performatywnych. To również działanie na pograniczu teatru, animacji społeczności lokalnej oraz pedagogiki ulicy.

Warsztaty realizowane w ramach mikrograntów

Fundacja Pozytywna Praga
Chopin dla Ząbkowskiej
recitale pianistyczne oraz warsztaty muzyczne i umuzykalniające dla
dzieci i młodzieży
Stowarzyszenie MY
IX. Muzyczny Spacer po Pradze
Stowarzyszenie Polskie Bastardy
Rower Rzemieślniczy
Fundacja Świat bez Wandalizmów
Małe Wydawnictwa w Akcji
Stowarzyszenie Grupa Przedsięwzięć Teatralno-Medialnych
Wspólna Wędrówka po Pradze
Stowarzyszenie Artystyczne Front Sztuki
Instalacja wizualno-dźwiękowa „Azyle”
Fundacja Momentum
Praga Street View
Fundacja Otwarty Kod Kultury
„Ścinka praska” – artzin o lokalnych konfliktach
Stowarzyszenie Salon Literacki
Maraton Poezji Przeróżnej
Fundacja Międzynarodowy Ruch na Rzecz Zwierząt Viva!
Zielona Warszawa

30

warsztatów

20

wykładów,
spotkań
i debat

18

wydarzeń
i warsztatów
dla dzieci

11

pokazów
filmów
i spektakli

8

wystaw

40

innych wydarzeń
artystycznych
i sportowych

Miasto Szczęśliwe
Redakcja
Karolina Kapralska
Opracowanie graficzne
homework Joanna Górka Jerzy Skakun
Druk
Sindruk
ISBN 978-83-904632-2-3
Wydawca
Teatr Powszechny im. Zygmunta Hübnera
03-801 Warszawa ul. Zamoyskiego 20
22 818 00 01
www.powszechny.com

Festiwale Miasto
Szczęśliwe

teatr powszechny
Teatr im. Zygmunta Hübnera

Institucja kultury
m.st. Warszawy

Zadanie zostało zrealizowane dzięki wsparciu finansowemu Miasta Stołecznego Warszawy w ramach Zintegrowanego Programu Rewitalizacji m.st. Warszawy do 2022 roku.

**na_prawa
Warszawa**

Program
Rewitalizacji

Współpraca

**ogród
powszechny**

Partnerzy

Współpraca programowa: w ramach polsko-niemieckiego roku jubileuszowego 2016 ŚWIĘTUJEMY! zorganizowanego przez Goethe-Institut i Ambasadę Niemiec z okazji 25-lecia Traktatu o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy.

25 lat dobrego
sąsiedztwa

Patroni medialni

